

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
на пријемном испиту у филолошкој гимназији и одељењима
школска 2012/2013. година

Питање број

1. Допуни.

а) Најзначајнији сарадник Вука Стефановића Караџића у изради Српског рјечника из 1818. био је _____.

(наведи име и презиме)

б) Вуков Српски рјечник из 1818. је тројезични рјечник. **Наведи називе** за језике који су употребљени у њему: _____.

2. У српском књижевном (стандардном) језику прихваћен је изговор некадашњег гласа јат:

- а) само екавски
- б) екавски и ијекавски
- в) екавски, ијекавски и икавски

Заокружи слово испред тачног одговора.

3. У свакој од колона један глас не припада наведеној скупини гласова према начину изговора.

Заокружи те гласове.

- а) Струјни (фрикативни): С, З, Ш, Ж, К, Х, Ф
- б) Праскави (експлозивни): П, Б, Т, Д, К, Г, Х

4. ГЛЕДАЛАЦ ЈЕ НЕШТО РЕКАО ГЛЕДАОЦУ.

Заокружи слово испред тврдње која се у потпуности односи на гласовне промене остварене у подвученој речи.

- а) У примеру су остварени јотовање и прелаз Л у О.
- б) У примеру су остварени прелаз Л у О и непостојано А.
- в) У примеру су остварени прелаз Л у О иједначење сугласника по месту

и начину изговора

5. Поред примера **наведи назив** за извршену сугласничку гласовну промену:

- а) ПЕЦИ (: пекао): _____
- б) ПРАШИНА (: прах): _____
- в) ВРАПЦИ (: врабац): _____

6. 1) **Заокружи слово** испред одговора у коме обе речи имају кратак акценат:

- а) нос, сан
- б) воља, новине
- в) врабац, два

2) **Заокружи слово** испред одговора у коме обе речи имају дуг акценат:

- а) врата, нокат
- б) светлост, објаснити
- в) нос, овца

7. Можда бисте могли назвати случајношћу то што сам ја једнога дана брзо дотрчао до куће и донео црвене руже.

Поред примера **наведи назив** врсте речи којој припада.

- а) можда: _____
- б) ја: _____
- в) брзо: _____
- г) до: _____
- д) црвене: _____

8. Пријатељи су попили сок.

Наведи назив за скупину именица по значењу којој припада подвучена реч сок:

_____.

9. **Подвуци** заменичке енклитике у примеру:

Он јој је рекао да ће га видети следеће године.

10. **Подвуци** показну заменицу у примеру:

Тај човек је разговарао са мношћом и са својом мајком.

11. Поред примера **наведи назив** употребљеног падежног облика.

Била је то марама коју је моја мама купила у Риму.

а) марама: _____

б) коју: _____

в) у Риму: _____

12. Поред примера **наведи назив** употребљеног глаголског облика.

Говораху да су видели нешто што ми не видимо.

а) говораху: _____

б) су видели: _____

в) не видимо: _____

13. **Подвуци** прилог у реченици:

Дванаестогодишње несташно дете трчало је брже од мене.

14. **Одреди** функцију (службу) подвучених речи.

а) Оставио је књиге и отишао. _____

б) Гошћа је погледала на сат. _____

в) Лука је био ониског раста. _____

г) Данас сви некуда журе. _____

15. Поред примера **наведи** број простих реченица у њему.

а) Бришући сузе непрестано, све сам јој испричао. _____

б) Казала сам јој како сам пустила дедину руку да га не бих ометала у одласку. _____

в) Схватила сам то чим сам изашла, али следећи посетилац је већ био унутра. _____

16. Испред примера **наведи** назив за врсту зависних реченица по значењу којима припада подвучени део сложене реченице.

а) Казала сам да ћу јој послати поруку

б) На утакмицу сам отишла са дечком кога сам упознала летос.

в) Нисам успео да га сретнем зато што сам закаснио.

17. Просте реченице у сложеној реченици

Да звоним или да куцам?

- налазе се у:

а) саставном односу

б) супротном односу

в) раставном односу

Заокружи слово испред тачног одговора

18. **Препиши** примере из низа разврставајући их у парове према значењским односима.

Јутро, говорити, кадар („способан“), причати, сумрак, кадар („особље“)

а) Синоними: _____

б) Антоними: _____

в) Хомоними: _____

19. **Заокружи** корен речи у речима:

а) умор, замор, миран

б) ноћ, ноћити, преноћиште

20. **Заокружи слова** испред шест правилно написаних реченица.

- а) Отац гђице Иване Ивановић је др. Петар Јовановић.
- б) Инж. Лука Марковић путовао је пругом Београд-Бар.
- в) Навијачи су носили црно-беле дресове.
- г) Мада се већ уморио наставио је да хода.
- д) Како не би закаснила, Јелена пожури.
- ђ) Где има дима има и ватре.
- е) Дошао је да га обиђе, али га није нашао.
- ж) Не само да зна истину него и говори о њој.
- з) Помоћи нема ни од куда.
- и) Препричава догађај на дугачко.
- ј) Било ко да каже, он прихвати.
- к) Нико не зна ништа нио чему.

21. **Препознај и напиши** назив подвучене стилске фигуре:

- а) „Све се диже, буди, све се пуши као врућа крв, одише снагом, свјежином.“
(Петар Кочић: *Јаблан*)

Назив подвучене стилске фигуре је _____

- б) „Оставити људе са пола објашњења – то може само пећина камена срца.“
(Душан Радовић: *Капетан Џон Пиплфокс*)

Назив подвучене стилске фигуре је _____

- в) „Али, у светле летње вечери када се у језеру, као бели цветови локвања, расцветају звезде – силази са висина глас фруле и не престаје до зоре.“
(Гроздана Олујић: *Звезда у чијим је грудима нешто куцало*)

Назив подвучене стилске фигуре је _____

22. **Одреди** облике казивања (форме приповедања) у следећим одломцима:

- а) „ – Па, нека, има дјечак право.
– Шта има право?
– Па нек проба. Камо среће да сам и ја некад тако радио, можда би ми друге тице данас пјевале.“

Облик казивања је _____.

- б) „ Дубока, страховита тишина. Влажна свјежина шири се кроз ноћ. Млак вјетар продухива преко кућа, што се полукружном, непрекидном низу протежу испод планине. Кровови, обрасли маховином, једва се распознају према мјесечини, од зелених шљивика, кроз црне стрше. Само се гдјегдје бјеласка нови кров.“

Облик казивања је _____.

- в) „Малопа тек прозбори онако сама: “Та ред је једном да и мене Бог обрадује! И зар ја нисам срећна? Ко то каже? Те како сам срећна! Море имам ја сина! Имам домаћина, хеј!““

Облик казивања је _____.

- г) „Брат му је, по договору, провео ноћ у селу, са децом, да у зору порани и дође да му се нађе, при расстанку са женом, чије су се плахе ћуди обојица бојали. И заиста, тек што се вратио са поласка војника, успевши се, тешко, уз брдо, указаше се, са друге стране, велика, шарена кола, која одмах опколише слуге.“

Облик казивања је _____.

23. **Прочитај пажљиво** наведени опис девојачке лепоте у нашој народној песми и **одговори** на постављена питања:

„Кроз мараме засијало лице,
Сватовима очи засјениле
Од господског лица и ођела;
Сви сватови ником поникоше,
И у црну земљу погледаше,
Ја од чуда лијепе ђевојке.“

Заокружи слово испред имена девојке на коју се односи предходни опис:

- а) Милица
- б) Љепосава
- в) Хајкуна

24. Наведена су дела једног истог писца. **Напиши** његово име и презиме:

Дела су: *Прича о кмету Симану, Мостови, Мост на Жепи, Аска и вук*

Име и презиме писца је _____

25. **Пажљиво прочитај** наредни одломак и **одговори** на постављена питања:

„Сунце зађе, а спушта се тама,
На небу је вечерњача сама,
Небо ведро, а река се чиста
Тамо-амо у пругама блиста.
Ој, Дунаво, о, ти реко силна,
Ала си умилна!“

а) **Напиши** име и презиме писца чије је ово дело:

_____.

б) **Напиши** назив дела из кога је наведени одломак

_____.

в) **Напиши** назив књижевне врсте којој ово дело припада

_____.

26. **Заокружи слово** испред имена два писца који нису били савременици (нису живели и стварали у истом веку):

- а) Оскар Давичо и Десанка Максимовић
- б) Лаза Лазаревић и Војислав Илић
- в) Виљем Шекспир и Мирослав Антић

27. Из следећег низа појмова **прецртај** уљеза:

пејзаж, портрет, ентеријер, епизода, екстеријер

28. **Напиши** назив књижевног дела у коме се јавља наведени лик, као и књижевну врсту којој то дело припада:

Лик:	Дело:	Књижевна врста:
а) Јеротије Пантић		
б) гроф Капулет		
в) Миона Сибинова		
г) Лазар Мачак		

29. **Заокружи слово** испред тачне тврдње у свим појединостима:

а) Радоје Домановић је наш познати сатиричар, чије је најпознатије дело књига *Сеобе*.

б) *Светли гробови* су епска песма нашег савременог песника Јована Јовановића Змаја.

в) Данијел Дефо је писац чувене светске баладе *Робинзон Крусо*.

г) *Све ће то народ позлатити* је приповетка српског писца 19. века Лазе Лазаревића.

30. **Доврши** наредне реченице појмовима који недостају:

а) Врста приповедног дела у коме аутор бележи своје успомене на неке значајне друштвене, културне и историјске догађаје чији је и сам био учесник и очевидац **називају се** _____.

б) Стилска фигура која се састоји у узастопном понављању истог сугласника или сугласничке групе у више речи у стиху или реченици **назива се** _____.

в) Краћа прозна врста у којој се на занимљив и оригиналан начин расправља и преиспитује о неком значајном животном, научном, уметничком или књижевном питању **назива се** _____.

г) Врста књижевног рода који одликује појачана осећајност, субјективност и згуснут језички израз **назива се** _____.

31. Према наведеним подацима **препознај и напиши** име и презиме писца о коме је реч:

а) Српски песник, приповедач, драмски писац и преводилац који је живео и стварао у 20. веку. Рођен је у Суботици, а школовао се у Мађарској и на Цетињу. Међу његовим најпознатијим делима су: *Рани јади*, *Башта*, *пепео* и *Пешчаник*, као и *Гробница за Бориса Давидовича* и *Енциклопедија мртвих*.

Име и презиме овог писца је _____.

б) Велики српски песник, приповедач и драмски писац романтизма. Рођен је у Српској Црњи у Банату, а од 1857. до 1878. године радио је као учитељ по разним крајевима Србије. Написао је једну од наших најпознатијих родољубивих песама *Отаџбина*.

Име и презиме овог писца је _____.

б) Један од наших највећих драмских писаца. Његова прва комедија *Народни посланик* (1883), коју је написао у девентнаестој години, морала је чекати тринаест година да би била постављена на сцену. Био је дипломата, заменик управника Народног позоришта у Београду, а његове познате комедије су *Госпођа министарка*, *Сумљиво лице*, *Ожаловљена породица*.

Име и презиме овог писца је _____.

г) Утицајни песник италијанске књижевности 14. Века, чија је омиљена песничка форма била сонет. Певао је у част и славу прелепе Лауре. Његово најпознатије дело испевано је на италијанском народном језику, и то је збирка песама *Канцонијер*.

Име и презиме овог писца је _____.

32. **Подвуци** појам који се односи искључиво на драму:

Јунак, катарза, мотив, композиција, строфа

33. У кућицу испред наслова **напиши одговарајући број** којој књижевној врсти одговара дато дело:

___	<i>Зимско јутро</i>	1) приповетка
___	<i>Чудесна справа</i>	2) еп
___	<i>Поп Ђира и поп Спира</i>	3) комедија
___	<i>Горски вјенац</i>	4) описна песма
___	<i>Грађанин племић</i>	5) роман
___	<i>Хасанагиница</i>	6) новела
___	<i>Дјевојка цара надмудрила</i>	7) балада
___	<i>Писма из Италије</i>	8) путопис

34. **Заокружи слово** испред наслова дела које припада тематском кругу епских народних песама о хајдуцима:

а) *Зидање Скадра*

в) *Деобе*

б) *Мали Радојица*

г) *Ропство Јанковић Стојана*

35. **Напиши** врсту риме остварене у наредној строфипесме Десанке Максимовић
„Куцнуо је час светог завета
Никада више видети нећу мили очински кров,
ни слушати благог мајчинског савета
ни са браћом младом кренути у лов.“
Ова врста риме назива се _____.
36. **Заокружи слово** испред списка јунака народне песме *Диоба Јакшића*:
а) Дмитар, Богдан, Анђелија
б) Вукашин, Угљеша, Гојковица
в) Пријезда, Мемед, Јелица
37. **Пажљиво прочитај** одломке наведених песама о Светом Сави и на местима испод њих **напиши (допуни реченице)** да ли припадају народној (усменој) или ауторској (писаној) књижевности:

а) „Устани из хлеба, Свети Саво,
из зрна соли;
из овчјег руна, из вучје земље,
из зделе млека,
из пшенице и ражи!“
Ови стихови припадају _____ књижевности.

б) „Збор зборила господа хришћанска
Код бијеле цркве Грачанице:
“Боже мили, чуда великога!
Куд се ђеде цар Немање благо
Седам кула гроша и дуката.“
Ту се деси Немањићу Сава“
Ови стихови припадају _____ књижевности.

в) „То беше Растко. Син Немањин то је,
Што је царске дворе оставио своје –
Јер га љубав гони, јер га жеља слама,
Да постане слугом Божијега храма.“
Ови стихови припадају _____ књижевности.

38. Пажљиво **прочитај** наредне стихове песме и **одговори** на постављена питања:
„Славуја твојих да није
Врбе не би никад
Нежне преко прага прешле
Руку твојих да није
Сунце не би никад
У сну нашем преноћило“
Име и презиме аутора ове песме је _____.
Подврста лирске песме којој припада ово дело назива се _____
лирска песма.
Врста строфе којом је испевана ова песма назива се _____

39. Познајући поделу на књижевне родове и врсте прецртајте поједног уљеза у сваком од следећих низова:

а) роман, новела, елегија, приповетка, кратка прича
б) *Биберче, Аждаја и царев син, Чардак ни на небу ни на земљи, Плава звезда, Златна јабука и девет пауница*
в) *Чиновникова смрт, Ламент над Београдом, Вањка, Шала*
г) романса, химна, социјална песма, љубавна песма, дитирамб, родољубива песма

40. Наведени епски јунаци су у међусобним родбинским, односно породичним односима. У кућицу поред имена јунака **упиши број** који одговара датом односу:

___ Цар Душан и Милош Војиновић	1) отац и син
___ Кнез Лазар и Вук Бранковић	2) ујак и сестрић
___ Марко Краљевић и краљ Вукашин	3) таст и зет